

The Study of Needs Assessment and Proposing for Developing Social Emotion Learning Skills of High School Students

Siripan Namlakorn

Sakolrajwittayanukul School, The Secondary Educational Service Area Office Sakonnakhon

Abstract

The objectives of this research are: 1) To study the needs for developing emotional and social learning skills of high school students, and 2) To propose guidelines for developing emotional and social learning skills for high school students. This research uses a mixed-methods approach, comprising both quantitative and qualitative studies. The sample group consists of 286 students from grades 11 and 12. The research instruments include a questionnaire to assess the needs for developing emotional and social learning skills, a questionnaire on the guidelines for developing these skills, and a semi-structured interview. Quantitative data are analyzed using mean, standard deviation, and the modified Needs Index (**PNImodified**). Qualitative data are analyzed through content analysis.

The research findings revealed that: (1) high school students need to enhance their emotional and social learning skills, especially in the area of social awareness. This is consistent with the current average level of emotional and social learning skills among high school students, which is lower than the desired level. When considering the prioritization of development needs by component, the area with the highest need for development is social awareness (**PNImodified**= 0.15), followed by relationships (**PNImodified**= 0.11), (2) The proposed guidelines for developing emotional and social learning skills in high school students, to ensure their sustainability and alignment with students' needs in a high-quality and effective manner, are divided into four areas: lessons, content, learning resources and technology, and activity organization formats.

Keywords: Needs assessment, High school student, Social emotion learning, Social awareness

How to Cite

Namlakorn, S. (2024). The Study of Needs Assessment and Proposing for Developing Social Emotion Learning Skills of High School Students. *Research and Development Journal Suan Sunandha Rajabhat University*, 16(2), 24-40. Retrieved from <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/irdssru/article/view/273352> (In Thai)

การศึกษาความต้องการจำเป็นและเสนอแนวทางในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

สิริพรรณ นามละคร

โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) เสนอแนวทางในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน ประกอบด้วย การศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5-6 จำนวน 286 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบสอบถามประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม แบบสอบถามแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNImodified) การศึกษาเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจำเป็นต้องได้รับการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม โดยเฉพาะทักษะด้านการตระหนักรู้ทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับค่าเฉลี่ยของทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับต่ำกว่าสภาพที่พึงประสงค์ และเมื่อพิจารณาการจัดลำดับความต้องการจำเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีความต้องการจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาสูงสุด คือ ด้านการตระหนักรู้ทางสังคม (PNImodified= 0.15) รองลงมา คือ ด้านสัมพันธภาพ (PNImodified= 0.11) (2) แนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อให้คงอยู่ในตัวของนักเรียนและสอดคล้องกับความต้องการอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ มี 4 ด้าน คือ ด้านคาบเรียน ด้านเนื้อหา ด้านสื่อแหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยี และด้านรูปแบบการจัดกิจกรรม

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น, นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย, การเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม, การตระหนักรู้ทางสังคม

บทนำ

การพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพสอดคล้องกับสภาพการณ์ของโลกและสังคมที่เปลี่ยนแปลงนับว่ามีความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมให้บุคคลมีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา คุณธรรม และจริยธรรม สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยเฉพาะการพัฒนาเด็กและเยาวชนวัยเรียนซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาศักยภาพของบุคคล เพราะถ้าหากไม่สามารถจัดการกับอารมณ์ได้ ย่อมนำมาซึ่งปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นในเด็กและเยาวชนดังที่พบเห็นในปัจจุบัน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเนื่องยาวนานต่อศักยภาพในการเรียน รวมทั้งความสามารถในการพัฒนาตนเองของเด็กและเยาวชน เพื่อให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งกายและใจ **สิริภัทร ชื่นคำ** (Chuenka, 2022) จากการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับการพัฒนาด้านทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมที่อยู่ในระดับสูงจะเป็นบุคคลที่มีการแสดงออกทางสังคมที่

วารสารจะระบุชื่อผู้แต่งในการอ้างอิงครั้งแรก (เฉพาะภาษาไทย)*

เหมาะสม มองโลกในแง่บวก มีจิตสาธารณะ มีผลการเรียนที่ดี สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างไม่มีปัญหา (Greenberg, Domitrovich, Weissberg, และ Durlak, 2017) ดังนั้นการส่งเสริมบุคคลให้ประสบความสำเร็จในชีวิตทางการเรียน การทำงาน และการใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งความสามารถการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมที่ดี จะเป็นเกราะป้องกันให้บุคคลนั้นใช้ชีวิตอยู่ในท่ามกลางสภาพสังคมและสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและต่อเนื่องได้เป็นอย่างดี จากงานวิจัย **มนตรี อินตา และสุพัตรา สกุลศรีประเสริฐ** (Inta & Sakulsriprasert, 2018) พบว่านักเรียนที่มีการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมที่ดี ไม่เพียงแต่จะประสบความสำเร็จทางการเรียน ยังมีผลลัพธ์ทางสังคมที่ดีอีกด้วย ได้แก่ ความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับเพื่อน การเอาใจใส่และการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การมีส่วนร่วมทางสังคม นอกจากนี้ความสามารถการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม ยังแสดงให้เห็นถึงความสุขในความพร้อมทุกด้านในชีวิตทั้งการเรียนและอาชีพ การสร้างทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมที่ดีจะนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิตมากขึ้น เพราะช่วยเพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้เกี่ยวกับการป้องกันและการจัดการพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ช่วยเสริมสร้างการตระหนักรู้ในตนเองและความเชื่อมั่น ช่วยในเรื่องของการจัดการกับอารมณ์และแรงกระตุ้น ฉะนั้นการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมในเชิงบวก นอกจากจะช่วยป้องกันปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรมของนักเรียน ยังช่วยให้เกิดความเข้าใจในพฤติกรรมและอารมณ์ ความรู้สึกในตัวเองและผู้อื่น สามารถดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้อย่างเข้มแข็งและมีความสุข ปัจจุบันการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมเป็นประเด็นที่สำคัญที่หลากหลายประเทศทั่วโลกกำลังให้ความสนใจ เนื่องจากทักษะที่นักเรียนจะได้รับจากการเรียนรู้สังคมและอารมณ์นี้ เป็นทักษะที่มีความจำเป็นในการทำงานและการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 (CASEL Guide, 2015) โดยงานวิจัยจากประเทศสหรัฐอเมริกาที่ได้สำรวจผลการใช้โปรแกรมการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมควบคู่กับหลักสูตรสถานศึกษา (Social Emotional Learning Program) ในโรงเรียนอนุบาล ประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษาว่า 213 แห่ง พบว่า โปรแกรมการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมส่งผลในการพัฒนาตัวแปรที่หลากหลาย เช่น ทักษะทางอารมณ์และสังคม ทักษะคิดต่อตนเองและผู้อื่น พฤติกรรมเชิงบวกทางสังคม การแก้ปัญหา การจัดการอารมณ์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นต้น (Durlak, Weissberg, Dymnicki, Taylor, & Schellinger, 2011; Katechulasriroj, 2019) **รัตนมน เกษจุฬาศรีโรจน์**

ทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม (Social Emotional Learning Skill) หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อพัฒนาความสามารถทางอารมณ์และสังคมได้อย่างเหมาะสมซึ่งส่งผลให้นักเรียนสามารถรับรู้และเข้าใจความคิด อารมณ์ และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นได้ตามความเป็นจริง รับรู้ความสามารถของตนเอง รู้จักจุดอ่อนจุดแข็งของตนเองและผู้อื่น สามารถควบคุมอารมณ์และการกระทำของตนให้แสดงออกได้อย่างเหมาะสม วางแผนและกำหนดเป้าหมายของตนเองได้ เข้าใจความรู้สึกของคนอื่น เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น สามารถตัดสินใจและรับผิดชอบสิ่งที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการกระทำของตนเองรวมทั้งสามารถสื่อสารกับผู้อื่นและสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้ **รังสิริศม์ นิลรัตน์; นิศารัตน์ ธีระวัฒน์ประสิทธิ์; สุภารัตน์ พัฒนแหวน; ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย** (Nilrat, 2010; Teerawattanaprasit, 2022; Pattanaveaw, 2021; Inta & Sakulsriprasert, 2018; Royal College of Pediatricians of Thailand, 2021)

1. การตระหนักรู้ในตนเอง (Self-Awareness) หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการรับรู้อารมณ์และความคิดได้อย่างถูกต้องที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม ระบุและรับรู้อารมณ์ ประเมินจุดแข็งและข้อจำกัดของตนเองได้อย่างถูกต้อง ความเชื่อมั่นในตนเองและการมองโลกในแง่ดี

2. การจัดการตนเอง (Self-Management) หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการกำกับอารมณ์ ความคิด และพฤติกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพในสถานการณ์ที่หลากหลาย จัดการความเครียด การควบคุม และกำกับอารมณ์ทางลบ การสร้างแรงจูงใจในตนเอง การกำหนดเป้าหมายและการทำงานให้บรรลุตาม เป้าหมายของตนเองทั้งในเรื่องการเรียน การศึกษา อาชีพ และส่วนตัว

3. การตระหนักรู้ทางสังคม (Social-Awareness) หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการเข้าใจ ทัศนะ ความรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ความเข้าอกเข้าใจผู้อื่น เข้าใจบรรทัดฐานทางสังคมและจริยธรรมของผู้อื่น ที่มีภูมิหลังและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน การเคารพซึ่งกันและกัน การให้เกียรติผู้อื่น การยอมรับในความคิดและความเชื่อที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล การปฏิบัติตามหลักศีลธรรม การรับผิดชอบต่อสังคม

4. ทักษะด้านสัมพันธ์ภาพ (Relationship skills) หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการสร้าง และรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดี การให้คุณค่าในด้านสัมพันธ์ภาพ การฟังอย่างตั้งใจ การให้ความร่วมมือในการทำงานกับผู้อื่น การอดทนต่อแรงกดดันทางสังคมที่ไม่เหมาะสม การเจรจาต่อรองกับความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์

5. การรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ (Responsible Decision Making) หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการเลือกทางที่สร้างสรรค์และเคารพเกี่ยวกับพฤติกรรมส่วนบุคคลที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานทางจริยธรรม และบรรทัดฐานทางสังคมที่เหมาะสม รู้จักพิจารณาถึงสาเหตุและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการคิดและการตัดสินใจ การประเมินผลของการกระทำต่าง ๆ และการสร้างความผาสุกแก่ตนเองและผู้อื่น

การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม คือ การเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถทางอารมณ์และสังคมอย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่จะจัดการชีวิตของตนเองให้ประสบความสำเร็จและมีความสุข ซึ่งต้องมีการใช้ทักษะทั้ง 5 ด้านในการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเชิงบวกกับผู้อื่นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการเรียน การดำรงชีวิต การทำงานและการต่อยอดทางด้านปฏิสัมพันธ์นี้ ซึ่งผู้เรียนที่มีทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมที่อยู่ในระดับสูง จะเป็นผู้เรียนที่มองโลกในแง่บวก มีจิตสาธารณะ มีผลการเรียนที่ดี สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างไม่มีปัญหา สามารถพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีและส่งต่อให้กับคนอื่นได้ ดังนั้นสถาบันการศึกษาควรที่จะพัฒนาและเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมให้คงอยู่ในตัวของนักเรียนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมสอดคล้องกับ สถานการณ์ ภัยและความต้องการของผู้เรียน

การประเมินความต้องการจำเป็น เป็นกระบวนการที่เป็นระบบในการจัดลำดับความสำคัญและการตัดสินใจในการวางแผนการพัฒนาเป็นการกำหนดช่องว่างระหว่างที่เป็นปัจจุบันและสิ่งที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์และการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นนั้น ซึ่งสอดคล้องกับ **พิภรณ์นันต์ เทพพิทักษ์ และ สุกัญญา แซ่มซ้อย** (Theppitak & Chaemchoy, 2022) ที่กล่าวว่าการประเมินความต้องการจำเป็น เป็นกระบวนการการประเมิน เพื่อกำหนดความแตกต่างของสภาพที่เกิดขึ้นจริงกับสภาพที่ควรจะเป็นจากนั้นนำผลมาวิเคราะห์เพื่อนำผลที่ได้นำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

บทความวิจัยนี้จะนำเสนอผลการศึกษาลักษณะความต้องการจำเป็น สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมทั้งการหาแนวทางในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินงานวิจัยนี้ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน (mixed methods) โดยการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ ร่วมกับการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและครอบคลุมในทุกมิติ รายละเอียดดังนี้

1. การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งออกเป็น การศึกษาเชิงปริมาณและการศึกษาเชิงคุณภาพ

1.1. การศึกษาเชิงปริมาณ เป็นการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยใช้แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในสภาพที่เป็นปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์เพื่อนำมาวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบของทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมที่จำเป็นต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1.2 การศึกษาเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้การสัมภาษณ์นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5-6 ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลความต้องการและจำเป็นในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมที่ชัดเจนและสะท้อนถึงสภาพบริบทจริงเพราะเป็นผู้ที่มีส่วนได้เสียโดยตรง จำนวน 12 คน

2. การเสนอแนวทางในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งออกเป็น การศึกษาเชิงปริมาณและการศึกษาเชิงคุณภาพ

2.1. การศึกษาเชิงปริมาณ เป็นการศึกษาความคิดเห็นและการเสนอแนวทางในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.2 การศึกษาเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาความคิดเห็นและการเสนอแนวทางในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้การสัมภาษณ์นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5-6 ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลความคิดเห็นและแนวทางในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมที่ชัดเจนและสะท้อนถึงสภาพบริบทจริงเพราะเป็นผู้ที่มีส่วนได้เสียโดยตรง จำนวน 12 คน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล จำนวน 1,281 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล จำนวน 286 คน โดยคัดเลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) ตามเกณฑ์การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัยของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1967) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมให้คลาดเคลื่อนร้อยละ 5 รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ระดับชั้น	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
มัธยมศึกษาปีที่ 5	648	145
มัธยมศึกษาปีที่ 6	633	141
รวม	1281	286

ตัวแปรในการวิจัย

1. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. แนวทางในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม รายละเอียดดังนี้
 - 1.1 แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีลักษณะเป็นแบบสอบถามรูปแบบการตอบสนองคู่ (dual response format) เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน และสภาพที่คาดหวังในอนาคตเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 74 ข้อ จำแนกตามองค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง 2) ด้านการจัดการตนเอง 3) ด้านการตระหนักรู้ทางสังคม 4) ด้านสัมพันธภาพ และ 5) ด้านการรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ ผลการประเมินคุณภาพของเครื่องมือวิจัย พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าเท่ากับ 0.81
 - 1.2 แบบสอบถามความคิดเห็นและเสนอแนวทางในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม จำนวน 20 ข้อ จำแนกตามองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านคาบเรียนที่จะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านเนื้อหาสาระ ด้านสื่อแหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยี และด้านรูปแบบการจัดกิจกรรม ผลการประเมินคุณภาพของเครื่องมือวิจัย พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าเท่ากับ 0.81
2. การศึกษาเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง รายละเอียดดังนี้
 - 2.1 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เรื่องความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิดสำหรับการสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผลการประเมินคุณภาพของเครื่องมือวิจัย พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00
 - 2.2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เรื่องความคิดเห็นและเสนอแนวทางในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิดสำหรับการสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและเสนอแนวทางในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผลการประเมินคุณภาพของเครื่องมือวิจัย พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00

การรวบรวมข้อมูล

1. การรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ เมื่อถึงคาบกิจกรรมแนะแนวซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สอน ผู้วิจัยได้ชี้แจงให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างรับทราบวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ จากนั้นจึงแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง เมื่อครบกำหนดเวลา ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้นจึงนำไปตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นต่อไป

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ เมื่อถึงกำหนดการ ผู้วิจัยกล่าวชี้แจงวัตถุประสงค์และกระบวนการเก็บข้อมูลให้กลุ่มตัวอย่างรับทราบซึ่งเป็นนักเรียนที่เรียนรายวิชากิจกรรมแนะแนวที่ผู้วิจัยเป็นผู้สอน จากนั้นเริ่มดำเนินการสัมภาษณ์ โดยใช้แนวคำถามแบบกึ่งโครงสร้าง หลังจากเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสรุปข้อมูลที่ได้เพื่อนำไปวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) โดยยึดเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีค่าอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีค่าอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีค่าอยู่ในระดับน้อยที่สุด

นอกจากนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ดัชนีการจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นโดยใช้วิธีการ Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ดัชนีการจัดเรียงอันดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเพื่อหาผลต่างของสภาพที่พึงประสงค์ และสภาพปัจจุบัน และหารด้วยค่าสภาพที่เป็นจริงเพื่อถ่วงน้ำหนักก่อนจะนำมาจัดอันดับของความต้องการจำเป็น สูตรการคำนวณ ดังนี้

$$PNI = \frac{(I-D)}{D} \quad (1)$$

PNI หมายถึง ดัชนีการจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็น

I หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์

D หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาประกอบสรุปและแปลผลร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเชิงปริมาณ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วยผลการศึกษาเชิงปริมาณ และผลการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล จำนวน 286 คน ประกอบด้วยเพศหญิง จำนวน 168 คน เพศชายจำนวน 118 คน เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 145 คน นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 141 คน เป็นนักเรียนแผนการเรียนวิทย์-คณิต จำนวน 207 คน แผนการเรียนไทย-สังคม จำนวน 13 คน แผนการเรียนศิลป์คำนวณ จำนวน 20 คน แผนการเรียนศิลป์ภาษาจำนวน 46 คนรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานกลุ่มตัวอย่าง

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1) หญิง	168	58.8
2) ชาย	118	41.2
2. ระดับชั้น		
1) มัธยมศึกษาปีที่ 5	145	50.75
2) มัธยมศึกษาปีที่ 6	141	49.25
3. แผนการเรียน		
1) แผนการเรียนวิทย์-คณิต	207	72.45
2) แผนการเรียนไทย-สังคม	13	4.55
3) แผนการเรียนศิลป์คำนวณ	20	7.00
4) แผนการเรียนศิลป์ภาษา	46	16.00

2. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.1 ผลการศึกษาเชิงปริมาณ เป็นผลการศึกษาที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยใช้แบบสอบถาม รายละเอียดดังนี้

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจากแบบสอบถาม โดยวิธี Priority Needs Index (PNImodified) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ รวมทั้งวิเคราะห์ดัชนีการจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นตามองค์ประกอบ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

องค์ประกอบ	สภาพที่พึงประสงค์		สภาพปัจจุบัน		PNI	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง	4.131	0.815	3.740	0.863	0.104	3
2. ด้านการจัดการตนเอง	4.124	0.824	3.924	0.880	0.050	5
3. ด้านการตระหนักรู้ทางสังคม	4.385	0.768	3.810	0.940	0.150	1
4. ด้านสัมพันธภาพ	4.268	0.805	3.845	0.910	0.110	2
5. ด้านการรับมือต่อการตัดสินใจ	4.158	0.867	3.848	0.837	0.080	4
รวม	4.213	0.815	3.833	0.886		

จากตารางที่ 3 พบว่าค่าเฉลี่ยในด้านสภาพปัจจุบันของทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 3.833, S.D.= 0.886$) โดยมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.740-3.924 ส่วนค่าเฉลี่ยในด้านสภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.213, S.D.= 0.815$) โดยมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.385-4.124 จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยของทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทั้ง 5 องค์ประกอบในด้านสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับต่ำกว่าด้านสภาพที่พึงประสงค์ และเมื่อวิเคราะห์ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นรายองค์ประกอบ โดยการหาผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ (I) และค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (D) แล้วหารด้วยค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (D) หรือ I-D/D พบว่า มีค่า PNImodified อยู่ระหว่าง 0.050-0.150 โดยองค์ประกอบที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงสุดคือ คือ ด้านการตระหนักรู้ทางสังคม (PNImodified= 0.150) รองลงมา คือ ด้านทักษะด้านสัมพันธภาพ (PNImodified= 0.110) และ ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง (PNImodified= 0.080) ตามลำดับ

2.2 ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ เป็นผลการศึกษาที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยใช้การสัมภาษณ์

ผลการสัมภาษณ์นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สรุปได้ว่านักเรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นในการใช้ชีวิตในสังคมปัจจุบันเพราะว่าการที่นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม ไม่เพียงแต่จะช่วยให้ประสบความสำเร็จทางการเรียน ยังมีผลลัพธ์ทางสังคมที่ดีอีกด้วย ได้แก่ ความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับเพื่อน การเอาใจใส่และการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การมีส่วนร่วมทางสังคม การจัดการอารมณ์ที่ดี รู้จักการตั้งเป้าหมายชีวิต การวางแผน การกำกับตนเองให้ไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีคุณภาพ ดังที่นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า

“ ทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม ช่วยให้เรา รู้จักตนเอง เข้าใจตนเอง ในทุกมิติ รับผิดชอบต่อความสามารถของตนเอง รู้จักจุดแข็งของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้เราวางแผนการศึกษาต่อได้เป็นอย่างดี”
นักเรียนคนที่ 1

“ทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม ช่วยในเรื่องของการตั้งเป้าหมายในการเรียน การศึกษา และอาชีพ พร้อมทั้งช่วยในการกำกับตนเองเพื่อให้เราสามารถไปถึงเป้าหมายนั้น ๆ แล้วยังช่วยในเรื่องของการจัดการอารมณ์ทางลบซึ่งการเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 รู้สึกในเรื่องของความเครียดและความวิตกกังวล ถ้า

เราเข้าใจตนเองและมีเป้าหมายและรู้วิธีการจัดการอารมณ์ทางลบจะช่วยให้เราไปถึงเป้าหมายได้อย่างมีความสุข” นักเรียนคนที่ 2

“ทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมช่วยในเรื่องของการเข้าอกเข้าใจคนอื่น มีความเห็นอกเห็นใจคนอื่น ซึ่งในสังคมตอนนี้ต้องการให้คนแต่ละคนมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ไม่เอาเปรียบกัน ไม่ดูหมิ่นดูแคลนกัน ไม่กลั่นแกล้งกัน” นักเรียนคนที่ 3

เมื่อพิจารณาถึงระดับทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกันว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในปัจจุบันมีระดับทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมอยู่ในระดับหนึ่ง คือ มีทักษะบางอย่างอยู่บ้างแล้ว เนื่องจากเคยได้รับการฝึกฝนมาบ้างแต่ยังไม่เป็นระบบที่ชัดเจน และเมื่อถามถึงระดับที่พึงประสงค์ หรือสภาพที่คาดหวังที่ควรจะเป็นในอนาคตนักเรียนแสดงความคิดเห็นว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายควรมีระดับทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมในระดับสูงสุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ถึงแม้จะมีทักษะบางประการอยู่บ้างในระดับหนึ่งแต่อาจยังไม่เพียงพอ เพราะสภาพสังคมมีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคม การเมือง วิถีชีวิต รวมทั้งระบบการรับนักเรียนเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อสถานะทางอารมณ์ทั้งสิ้น ดังนั้นจึงควรพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมให้เป็นคุณลักษณะประจำตัวเพื่อใช้เป็นเกราะป้องกันตนเองจากปัญหาทางด้านอารมณ์และสังคมต่าง ๆ ให้ความพร้อมในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเข้มแข็งและมีคุณภาพ ดังนั้นนักเรียนแสดงความคิดเห็นไว้ ดังนี้

“บางทักษะเราก็พอจะมีอยู่ แต่ว่าถ้ามีการพัฒนาให้มากยิ่งขึ้นกว่าเดิมก็จะช่วยให้สังคมน่าอยู่ ทุกคนอยู่กันอย่างสันติ ปัญหาความขัดแย้งก็น่าจะลดลง คนน่าจะมีความอดทนเพิ่มมากขึ้น ไม่แสดงความก้าวร้าวเวลาไม่พอใจอย่างที่เราเห็นในข่าวปัจจุบัน” นักเรียนคนที่ 4

“สังคมทุกวันนี้เปลี่ยนแปลงเร็วมาก พอๆ กับอารมณ์ของคนรอบข้าง การพูดสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องให้ความระมัดระวังมาก ๆ บางทีคำพูดที่คนพูดไม่คิดอะไร ก็ไปบาดใจ กระทบใจของคนฟังโดยที่ไม่รู้ตัว ดังนั้นการฝึกฝนทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมด้านสัมพันธภาพเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะเราจะได้อยู่กับเพื่อนได้อย่างมีความสุข การเรียนเราก็จะมีประสิทธิภาพ” นักเรียนคนที่ 5

เมื่อพิจารณาถึงระดับทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นต้องได้รับการพัฒนาเป็นลำดับแรก ๆ คือ ด้านการตระหนักรู้ทางสังคม เนื่องจากนักเรียนมีความคิดเห็นเห็นว่า ชีวิตของพวกเขาส่วนใหญ่จะใช้เวลาอยู่ในโรงเรียน ในห้องเรียน ดังนั้น พวกเขาจึงอยากให้ทุกคน เข้าใจที่ชนะ ความรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ความเข้าอกเข้าใจผู้อื่น เข้าใจบรรทัดฐานทางสังคมและจริยธรรมของผู้อื่นที่มีภูมิหลังและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เคารพสิทธิของผู้อื่น ให้เกียรติผู้อื่น ยอมรับในความคิดและความเชื่อที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล การเคารพซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบต่อสังคม เพราะถ้าอยู่ด้วยกันแล้วไม่เคารพกัน เอาเปรียบกัน กลั่นแกล้งกัน สิ่งเหล่านี้จะมากกระทบด้านจิตใจทำให้ไม่อยากมาโรงเรียนและเรียนหนังสืออย่างมีความสุข ถ้าคุณครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะด้านนี้จะทำให้แก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมและสามารถเชื่อมโยงไปสู่การประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ นักเรียนก็จะเป็นบุคคลที่มีคุณภาพต่อไป ดังนั้นนักเรียนได้กล่าวไว้ว่า

“สำหรับตนเองแล้ว ทุกทักษะมีความจำเป็นและสำคัญทุกทักษะ แต่อยากให้คุณครูจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะด้านการตระหนักรู้ทางสังคม เพราะเราต้องใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับคนอื่น โดยเฉพาะการอยู่ในห้องเรียน การทำกิจกรรมร่วมกัน ถ้ามีการแบ่งแยก ไม่เห็นคุณค่ากัน บุคลิกกัน ก็จะไม่มีความสุข ทำให้ไม่อยากเรียนหนังสือ ไม่อยากทำงานกลุ่มร่วมกัน ผลงานก็ยอมออกมาไม่ดี” นักเรียนคนที่ 6

“สังคมปัจจุบันมีการกลั่นแกล้งกันเยอะมาก การไม่เคารพสิทธิ ถ้านักเรียนได้พัฒนาทักษะด้านการตระหนักรู้ทางสังคม จะช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจอกเข้าใจกัน เห็นอกเห็นใจกัน การอยู่ร่วมกันก็มีความสุข การเรียนก็จะมีประสิทธิภาพ” นักเรียนคนที่ 7

สรุปผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม มีความสำคัญและจำเป็นในการเสริมสร้างให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังจะเห็นได้จากค่าเฉลี่ยในด้านสภาพปัจจุบันมีระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในด้านสภาพที่พึงประสงค์ในทุกๆ องค์ประกอบ และเมื่อพิจารณาตามลำดับความต้องการจำเป็นโดยวิเคราะห์แยกเป็นรายองค์ประกอบ พบว่าองค์ประกอบด้านทักษะการตระหนักรู้ทางสังคม เป็นองค์ประกอบที่มีลำดับ ความต้องการจำเป็นสูงสุด โดยผลการศึกษาเชิงปริมาณที่ได้ มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาเชิงคุณภาพ กล่าวคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายต่างมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม เป็นทักษะที่มีความจำเป็นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในปัจจุบันมีระดับของทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมอยู่ในระดับหนึ่ง แต่ยังไม่เพียงพอสำหรับสภาพสังคมในปัจจุบัน จึงสมควรได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้นเพื่อให้สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้อย่างมีความสุข เป็นนักเรียนที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติต้องการ

3. ผลการเสนอแนวทางในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

3.1 ผลการศึกษาเชิงปริมาณ เป็นผลการศึกษาที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและการนำเสนอแนวทางในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยใช้แบบสอบถาม รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นและการนำเสนอแนวทางในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

รายการ	\bar{X}	S.D.	อันดับที่
1.ด้านคาบเรียนที่จะใช้ในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม			
1.1 กิจกรรมแนะแนว	4.301	0.690	1
1.2 ชุมนุม	4.211	0.701	2
1.3 โฮมรูม	4.112	0.852	3
1.4 ซ่อมเสริม	4.043	0.791	5
1.5 บำเพ็ญประโยชน์	4.054	0.941	4
2. ด้านเนื้อหา			
2.1 การรับรู้และเข้าใจผู้อื่น	4.072	0.831	4
2.2 การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น	4.151	0.840	1
2.3 การสร้างและการรักษาสัมพันธภาพ	4.132	0.842	3
2.4 การตั้งเป้าหมายและการวางแผนการศึกษาต่อ	4.140	0.810	2
2.5 การจัดการอารมณ์	4.035	0.809	5
3. ด้านสื่อแหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยี			
3.1 วีดิทัศน์อินโฟกราฟิก	4.291	0.811	2
3.2 วีดิทัศน์จากเพลง	4.525	0.713	1

รายการ	\bar{X}	<i>S.D.</i>	อันดับที่
3.3 สื่อ Power point	4.242	0.940	3
3.4 ใบความรู้	4.233	0.973	4
4.ด้านรูปแบบการจัดกิจกรรม			
4.1 การค้นคว้าและนำเสนอ	4.250	0.881	3
4.2 การศึกษาและทำงานเป็นกลุ่ม	4.301	0.782	2
4.3 การลงมือปฏิบัติ	4.242	0.960	4
4.4 การเล่นเกมการศึกษา	4.362	0.770	1
4.5 การอภิปราย	4.022	0.840	5
4.6 การบรรยาย	3.981	0.861	6

จากตารางที่ 4 การศึกษาความคิดเห็นและการเสนอแนะทางในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สรุปได้ว่า คาบเรียนที่จะใช้ในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม คือ คาบกิจกรรมแนะแนว ($\bar{X} = 4.301$, *S.D.* = 0.690) เนื้อหาที่นักเรียนต้องการมากที่สุด คือ การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น ($\bar{X} = 4.151$, *S.D.* = 0.840) และการตั้งเป้าหมายและการวางแผนการศึกษาต่อ ($\bar{X} = 4.140$, *S.D.* = 0.810) ลักษณะของสื่อที่นักเรียนต้องการมากที่สุดคือ วีดิทัศน์จากเพลง ($\bar{X} = 4.525$, *S.D.* = 0.713) และความต้องการด้านรูปแบบการจัดกิจกรรมที่นักเรียนต้องการมากที่สุดคือ การเล่นเกมการศึกษา ($\bar{X} = 4.362$, *S.D.* = 0.770)

3.2 ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ เป็นผลการศึกษาที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับความต้องการของนักเรียนในการนำเสนอแนะทางการจัดกิจกรรมแนะแนวในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้การสัมภาษณ์

ผลการสัมภาษณ์นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แยกประเด็นได้ดังต่อไปนี้

1) ประเด็นคาบเรียนที่จะใช้ในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมที่นักเรียนต้องการ คือ คาบกิจกรรมแนะแนว ทั้งนี้ นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า

“อยากให้จัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมในคาบแนะแนว เพราะมีครูแนะแนวเป็นผู้จัดกิจกรรมน่าจะมีความเข้าใจนักเรียน และจัดหาวิธีการสอนมาสอนนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

“คิดว่าน่าจะจัดในคาบกิจกรรมแนะแนว เพราะมีเนื้อหาบางส่วนที่คล้ายกับการเรียนวิชาการกิจกรรมแนะแนวอยู่แล้ว เพียงแต่ให้ครูแนะแนวเพิ่มเติมบางส่วนให้ครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น” นักเรียนคนที่ 8

2) ประเด็นเนื้อหาในการจัดกิจกรรมแนะแนวที่นักเรียนต้องการเรียนคือ การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น การตั้งเป้าหมายและการวางแผนการศึกษาต่อ ทั้งนี้ นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า

“เน้นการวางแผนการศึกษาต่อ การพูดคุยสื่อสารกับผู้ปกครองให้เข้าใจในเรื่องของการเลือกสาขาในการศึกษาต่อ การทำอะไรให้ผู้ปกครองยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน” นักเรียนคนที่ 9

“อยากให้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ การยอมรับกันและกัน การไม่บูลลี่กันและกัน การวางแผนการศึกษาต่อเพราะหนูยังไม่แน่ใจในเรื่องของการเลือกคณะในการศึกษาต่อ” นักเรียนคนที่ 10

ซึ่งประเด็นเนื้อหาที่นักเรียนต้องการให้มีในการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีความสอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการของนักเรียนในด้านการตระหนักรู้ทางสังคม ด้านสัมพันธภาพ และด้านการตระหนักรู้ในตนเอง

3) ประเด็นของลักษณะสื่อแหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยีที่นักเรียนต้องการ คือ วิดีทัศน์จากเพลง วิดีทัศน์อินโฟกราฟิก สื่อ Power point ทั้งนี้ นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า

“ชอบเรียนรู้จากสื่อที่เคลื่อนไหวได้ โดยเฉพาะคลิปวิดีโอบนโลกออนไลน์ ทำให้มองเห็นสภาพความเป็นจริงของสังคมได้ชัดเจน ยิ่งเป็นวีดีทัศน์จากเพลงยิ่งดี เพราะชอบฟังเพลง” นักเรียนคนที่ 1

“ชอบฟังเพลง จึงชอบเรียนรู้จากวีดีทัศน์จากเพลง รู้สึกว่าถ้าได้ฟังเพลงการเรียนคงจะไม่เครียด บรรยากาศในห้องคงจะดี ไม่เคร่งเครียดกันเกินไป” นักเรียนคนที่ 2

ซึ่งประเด็นลักษณะของสื่อแหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยีที่นักเรียนต้องการให้มีในการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีความสอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการของนักเรียนในด้านการตระหนักรู้ทางสังคมและด้านสัมพันธภาพ

4) ประเด็นของลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนต้องการ คือ การเล่นเกมการศึกษา การศึกษาเป็นกลุ่ม การค้นคว้าและนำเสนอ ทั้งนี้ นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า

“การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่ชอบการนั่งฟังคำบรรยาย อยากให้บรรยากาศสนุกสนาน ไม่เครียด ให้นเน้นการลงมือปฏิบัติ ชอบเล่นเกม” นักเรียนคนที่ 11

“ชอบกิจกรรมที่ได้ทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อน ๆ เช่น การเล่นเกมการศึกษา การศึกษาเป็นกลุ่ม จะช่วยให้เราได้พูดคุยกับเพื่อน ๆ มากขึ้น ได้เข้าใจเพื่อน ๆ ” นักเรียนคนที่ 12

ซึ่งประเด็นลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนต้องการให้มีในการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีความสอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการของนักเรียนในด้านการตระหนักรู้ทางสังคมและด้านสัมพันธภาพ

สรุปผลการนำเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนวในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าการสร้างทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมที่ดีให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน จึงควรคำนึงถึงนักเรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดี ดังนั้นกิจกรรมแนะแนวจึงเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพวิธีหนึ่ง ในการนำมาใช้เพื่อสร้างทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม ด้านการตระหนักรู้ตนเอง การจัดการตนเอง การตระหนักรู้สังคม การตัดสินใจอย่างรับผิดชอบ และการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้อื่นของนักเรียน แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นเนื้อหาที่นำมาจัดกิจกรรมจะต้องเป็นสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อที่จะเชื่อมโยงไปใช้ในชีวิตจริงได้ เนื้อหาสอดคล้องกับวัยของผู้เรียน คือ การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น การวางแผนการศึกษาต่อ สื่อแหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยีที่ใช้จะต้องเป็นสื่อที่เคลื่อนไหวได้มีภาพและเสียงเป็นสื่อในโลกออนไลน์จากเว็บไซต์และแอปพลิเคชันต่าง ๆ เพื่อเร้าและกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน คือ วิดีทัศน์จากเพลง การจัดกิจกรรมต้องเป็นไปในรูปแบบของการเรียนรู้เชิงรุก คือ การเล่นเกมการศึกษา เพราะเป็นรูปแบบกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้ที่หลากหลายเน้นการทำงานเป็นกลุ่ม การเรียนรู้แบบร่วมมือ การแก้ปัญหา ซึ่งแนวทางเหล่านี้จะช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายให้ถึงระดับสูงสุด

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและเสนอแนวทางในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สามารถสรุปและอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในด้านสภาพปัจจุบันและด้านสภาพที่พึงประสงค์ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีระดับ

ของทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมในด้านสภาพที่พึงประสงค์สูงกว่าด้านสภาพปัจจุบันในทุกองค์ประกอบ โดยข้อมูลเชิงปริมาณดังกล่าวสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพซึ่งนักเรียนได้ให้สัมภาษณ์ว่า ในสภาพปัจจุบันนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีระดับทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมอยู่ในระดับหนึ่งคือ มีทักษะบางอย่างอยู่บ้างแล้ว เนื่องจากเคยได้รับการฝึกฝนมาบ้างแต่ยังไม่เป็นระบบที่ชัดเจน และเมื่อถามถึงระดับที่พึงประสงค์ หรือสภาพที่คาดหวังที่ควรจะเป็นในอนาคตนักเรียนแสดงความคิดเห็นว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายควรมีระดับทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมในระดับสูงสุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ถึงแม้จะมีทักษะบางประการอยู่บ้างในระดับหนึ่งแต่อาจยังไม่เพียงพอ เพราะสภาพสังคมมีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคม การเมือง วิถีชีวิต รวมทั้งระบบการรับนักเรียนเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อสภาวะทางอารมณ์ทั้งสิ้น ดังนั้นจึงควรพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมให้เป็นคุณลักษณะประจำตัวเพื่อใช้เป็นเกราะป้องกันตนเองจากจากปัญหาทางด้านอารมณ์และสังคมต่าง ๆ ให้มีความพร้อมในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเข้มแข็งและมีคุณภาพ จากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่จะต้องเสริมสร้างให้กับนักเรียนดังที่ (Inta & Sakulsriprasert, 2018) ได้แสดงความเห็นไว้ว่า การส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมในเชิงบวก ประกอบด้วย การควบคุมตนเอง ทักษะด้านสัมพันธภาพ ความเห็นอกเห็นใจ ความเมตตา ความห่วงใย การไม่ข่มเหงรังแก และการหยุดใช้ความรุนแรงกับผู้อื่น สามารถที่จะป้องกันปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรมของนักเรียน ทั้งนี้ยังช่วยให้เกิดความเข้าใจในพฤติกรรมและอารมณ์ความรู้สึกในตัวเองและผู้อื่นอีกด้วย พร้อมช่วยเพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้จะนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิตมากขึ้นและรายได้จากการทำงานที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ (Katechulasriroj, 2019) ที่พบว่า การเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมเป็นการเรียนรู้ของนักเรียนที่จะทำให้เกิดทักษะในการเข้าใจและการจัดการกับอารมณ์ การตั้งและพาตนเองไปสู่เป้าหมายทางการศึกษา การแสดงออกถึงความเคารพและเข้าใจผู้อื่น การสร้างความสัมพันธ์ทางบวก และการตัดสินใจอย่างมีความรับผิดชอบ ยังสอดคล้องกับ (CASEL Guide, 2015) ที่กล่าวว่า ทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญที่จะต้องเกิดในตัวเด็กและเยาวชนในสังคมปัจจุบัน เพราะทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม เป็นความสามารถในการปรับตัวเพื่อเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันและอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Theppitak & Chaemchoy, 2022) ที่พบว่าสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานครตามแนวคิดทักษะอารมณ์และสังคมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, $S.D. = 0.88$)

2. ผลการจัดอันดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อจำแนกพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า

2.1 ทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม ด้านการตระหนักรู้ทางสังคม เป็นองค์ประกอบที่มีผลการประเมินความต้องการจำเป็นสูงสุดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล มีค่า $PNImodified$ เท่ากับ 0.150 ซึ่งข้อมูลเชิงปริมาณนี้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล ได้รายงานไว้ว่า ชีวิตของพวกเขาส่วนใหญ่จะใช้เวลาอยู่ในโรงเรียน ในห้องเรียน ดังนั้น พวกเขาจึงอยากให้ทุกคน เข้าใจทัศนะ ความรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ความเข้าใจผู้อื่น เข้าใจบรรทัดฐานทางสังคมและจริยธรรมของผู้อื่นที่มีภูมิหลังและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เคารพสิทธิของผู้อื่น ให้เกียรติผู้อื่น ยอมรับในความคิดและความเชื่อที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล การเคารพซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบต่อสังคม เพราะถ้าอยู่ด้วยกันแล้วไม่เคารพกัน เอาเปรียบกัน กลั่นแกล้งกัน สิ่งเหล่านี้จะกระทบด้านจิตใจทำให้ไม่อยากมาโรงเรียนและเรียนหนังสืออย่างไม่มีความสุข ถ้าคุณครูจัด

กิจกรรมให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะด้านนี้ก็จะทำให้แก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมและสามารถเชื่อมโยงไปสู่การประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ นักเรียนก็จะเป็นบุคคลที่มีคุณภาพต่อไป

2.2 ทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม ด้านสัมพันธภาพ เป็นองค์ประกอบที่มีผลการประเมินความต้องการจำเป็นอยู่ในลำดับที่ 2 มีค่า PN_{modified} เท่ากับ 0.110 แสดงให้เห็นว่าทักษะด้านสัมพันธภาพเป็นทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมที่สำคัญที่จำเป็นต้องพัฒนาให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล ซึ่งข้อมูลเชิงปริมาณนี้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล ได้รายงานไว้ว่า สังคมทุกวันนี้เปลี่ยนแปลงเร็วมาก พอๆ กับอารมณ์ของคนรอบข้าง การพูดสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องให้ความระมัดระวังมาก ๆ บางทีคำพูดที่คนพูดไม่คิดอะไร ก็ไปบาดใจ กระทบใจของคนฟังโดยที่ไม่รู้ตัว ดังนั้นการฝึกฝนทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมด้านสัมพันธภาพเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะเราจะได้อยู่กับเพื่อนได้อย่างมีความสุข การเรียนเราก็จะมีประสิทธิภาพ

3. ผลการนำเสนอแนวทางในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นผลการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเกี่ยวกับความต้องการของนักเรียนในการนำเสนอแนวทางในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วยแนวทาง ดังต่อไปนี้ 1) ด้านคาบเรียน บูรณาการการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมเข้ากับหลักสูตรของรายวิชากิจกรรมแนะแนว โดยจัดสรรช่วงเวลาและการจัดกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม 2) ด้านเนื้อหา พัฒนาสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ ความสามารถ ด้านทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม เช่น การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น การตั้งเป้าหมายและการวางแผนการศึกษาต่อ เป็นต้น 3) ด้านสื่อแหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยี ควรนำเทคโนโลยี รวมทั้งสื่อแพลตฟอร์มต่าง ๆ เช่น วิกิพีเดียจากเพลง วิกิพีเดียอินโฟกราฟิก เพื่อสร้างความสนใจและดึงดูดนักเรียนในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะของตนเอง และ 4) ด้านรูปแบบการจัดกิจกรรม จัดกิจกรรมและโปรแกรมที่ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมตามแนวคิด Active Learning ที่ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม การสื่อสาร การสร้างความสัมพันธ์ โดย การใช้เกมเป็นฐาน การเล่นเกมการศึกษา การใช้กิจกรรมเป็นฐาน การเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (CASEL Guide, 2015) ที่กล่าวว่า ในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมให้กับนักเรียนกิจกรรมที่จัดควรเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการเล่น เน้นการมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม การสื่อสารการแก้ปัญหา การชื่นชมต่อความสำเร็จ และสอดคล้องกับ (Inta & Sakulsriprasert, 2018) ที่กล่าวว่าการมุ่งเน้นให้นักเรียนมีความสามารถในการดำรงชีวิตด้านอารมณ์และสังคมจะต้องส่งเสริมผ่านกิจกรรม หรือโปรแกรมการฝึกอบรมที่นอกเหนือจากการเรียนรู้ในรายวิชาหลัก กระบวนการเรียนรู้เน้นความสำคัญของประสบการณ์ การสะท้อนคิด ให้ผู้เรียนได้สังเกต ทบทวนสิ่งที่เกิดขึ้น พิจารณาไตร่ตรองร่วมกัน สร้างความคิดรวบยอด ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนได้นำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ ๆ ต่อไป ดังนั้นสถาบันการศึกษาควรที่จะพัฒนาและเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมให้คงอยู่ในตัวของนักเรียนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมสอดคล้องกับ สถานการณ์ วัยและความต้องการของผู้เรียน ตามแนวทางที่นำเสนอทั้ง 4 แนวทาง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สถาบันการศึกษาหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับนโยบายต่าง ๆ สามารถนำผลการจัดลำดับความ ต้องการจำเป็นและสารสนเทศที่ได้รับจากการศึกษาในครั้งนี้ไปใช้ประโยชน์สำหรับการวางแผน หรือออกแบบ กิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมุ่ง เสริมสร้างทักษะที่มีความจำเป็นอย่างเร่งด่วน เพื่อแก้ไขปัญหาเชิงพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอน ปลาย และส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนดี มีปัญญา และมีความสุข

2. สถาบันการศึกษาหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับนโยบายต่าง ๆ สามารถนำแนวทางการจัดกิจกรรม แนะนำแนวในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ไป ประยุกต์ใช้ให้เข้ากับบริบทของโรงเรียน และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียนที่ต้องการความโดดเด่นที่แตกต่างกันออกไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้น 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทาง อารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และ 2) เสนอแนวทางในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล ซึ่งเป็นกลุ่มที่มี ลักษณะจำเพาะเจาะจง ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ทางอารมณ์ และสังคมของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ เพื่อขยายขอบเขตการศึกษาให้มีความชัดเจนและครอบคลุมทุกมิติ

References

- CASEL Guide. (2015). *Effective Social and Emotion Learning Programs-Middle and High school Edition*. Chicago: Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning .
- Chuenka, S. (2022). Development of an instructional model based on philosophy for Children approach and gaamefication to enchance social and emotional Competence of secondary school students. In *Doctor of Philosophy's Thesis*. Srinakharinwirot University (In Thai).
- Durlak, J. A., Weissberg, R. P., Dymnicki, A. B., Taylor, R. D., & Schellinger, K. B. (2011). The impact of enhancing students' social and emotional learning: a meta-analysis of school-based universal interventions. *Child Dev*, 82(1), 405-32. doi:10.1111/j.1467-8624.2010.01564.x.
- Greenberg, M. T., Domitrovich, C. E., Weissberg, R. P., & Durlak, J. A. (2017). Social and Emotion Learning as a public health approach to education. *The future of children*, 27(1), 13-32. doi:10.1353/foc.2017.0001
- Inta, M., & Sakulsriprasert, S. (2018). Social and emotion learning based on CASE concept of the secondary school students under the office of the basic education commission. *Srinakharinwirot Research and Development (Journal of Humanities and Social Sciences)*, 10(20), 98-116. Retrieved from <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/swurd/article/view/166778/120415> (In Thai)
- Katechulasriroj, R. (2019). A study of the process of developing Emotional and Social Learning for children during the educational transition from kindergarten to grade 1. In *Master's Thesis*. Bangkok: Chulalongkorn University (In Thai).

- Nilrat, R. (2010). The Development of a social and emotional learning program for fourth To sixth grade students. In *Master's Thesis*. Bangkok: Chulalongkorn University (In Thai).
- Pattanaveaw, S. (2021). Enhancement of Social and Emotional Learning Secondary students through group counseling. *MBU Education Journal*, 9(2), 42- 53. Retrieved from <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/edj/article/view/253002/174512> (In Thai)
- Royal College of Pediatricians of Thailand. (2021). *Home*. Retrieved June 10, 2022, from <https://www.thaipediatrics.org/> (In Thai)
- Teerawattanaprasit, N. (2022). Results of a physical activity program using social and emotional learning to promote the mental and social well-being of middle school students. In *Master's Thesis*. Bangkok: Chulalongkorn University (In Thai).
- Theppitak, P., & Chaemchoy, S. (2022). A Study Necessary Needs for the Development of Business Administration of Private School Students in Bangkok Based on The Concept of Social and Emotional Skills. *SWU Educational Administration Journal*, 20(38), 156-166. Retrieved from <https://ejournals.swu.ac.th/index.php/EAJ/article/view/15622/12555> (In Thai)
- Yamane, T. (1967). *Statistic: An Introductory Analysis* (2nd ed.). New York: Harper and Row.